keramiske noter 46/2017

23. årgang

Keramikkens Venner

Reviews · Besprechungen · anmeldelser · Besprechungen · Reviews

redigeret af Gunnar Jakobsen

Keramiker Nøglen. Af Erik Linnet. 2. rev. udg. Erik Linnet Design, København 2017. 212 s. ill. litt. stikord. ib. 295 kr.

Dette er en ny revideret udgave af Keramikernøglen, der udkom i 1996. Idéen med bogen var dengang som nu at skabe en håndbog, der afmystificerer de komplicerede keramiske processer, især inden for glasurfremstillingen. Keramiker Nøglen er, som der også gøres opmærksom på i forordet, især en håndbog til den professionelle keramiker, men den kan bestemt også bruges som opslagsværk for hobbykeramikeren.

Man mærker, at Erik Linnet har arbejdet i den keramiske industri (Den kongelige Porcelainsfabrik) og ligeledes har undervist og forsket både i glasurkemi og materialelære i mange år. Bogen har et højt fagligt niveau og lever i høj grad op til sin intention om at kunne indgå som håndbog på Danmarks designskoler.

Det er tydeligt, at Erik Linnet har arbejdet som underviser i mange år, og at han har et stærkt ønske om også at formidle en baggrundsviden for arbejdet på værkstedet. Man finder derfor flere afsnit om grundfysik og kemi, der kan være spændende at fordybe sig i, men som ikke er et must, hvis man mest ønsker at anvende bogen som praktisk håndbog. Man finder dog i denne afdeling også en del formler og tabeller, der kan være handy at have ved hånden under værkstedsarbejdet, f.eks.: Hvordan er det lige man beregner omkredsen af en ellipse?

Som praktisk håndbog udmærker den nye udgave sig ved f.eks. i "Glasurværktøjet" at have et afsnit, der hedder "I praksis". Her får man instruktion og forklaringer på, hvordan man udmønter teorierne i praksis, f.eks. tester en glasurs syrebestandighed, hvad man skal gøre for at få store krystaller i en krystalglasur eller, hvordan man omregner en Segerformel til en glasuropskrift. Det samme gør sig gældende under "Produktionsteknik", hvor man "I praksis" kan finde hjælp til fejl som revner i leret eller glasurproblemer.

Som endnu et nyt tiltag kan nævnes, at der i Glasurværktøjet, nu er tilføjet 40 "klassiske" glasuropskrifter. Her er glasurer som "Okseblod", "Tenmoku" og "Slangeglasur" beskrevet særskilt og suppleret med en grundopskrift, så man med det samme kan komme i gang med sine forsøg. I samme afsnit finder man en række gode anvendelige tabeller og materialebeskrivelser til glasurfremstilling, der nu i den nye reviderede udgave er sat mere overskueligt op.

Jeg har dog en lille anke i glasurdelen, der går på, at der er en del omtale af brugen af bly. Det forstår jeg godt ud fra en kemiingeniørs synsvinkel, og der er også tradition for at medtage bly i de fleste håndbøger, men da det i dag stort set er umuligt at købe blyfritte herhjemme, burde dette materiale måske være redigeret lidt hårdere i den nye udgave. I glasurafsnittet om raku kan man få det indtryk, at det er den eneste fritte man bruger.

Indimellem kan man mærke på små ting, at Erik Linnet især har sin erfaring fra industriel produktion. Men samtidig er det netop her, bogen kan være til inspiration og får en bred anvendelse, f.eks. for den studerende, der vil designe til industrien eller til den keramiker, der arbejder med seriel produktion.

Det er nok keramik-nørderi, men jeg synes det er fantastisk bonus-læsning, når man under "Forarbejdningsprocesser" kan læse, hvordan man på Den kongelige Porcelainsfabrik standsede musselmalet helblonde ud i hånden, med små skarpe huggepiber, modsat Bing & Grøndahl, der anvendte princippet med sandblæse hullerne ved hjælp af en skabelon.

Lige præcis dette eksempel er nok sigende for, hvordan man kan bruge bogen. Selvfølgelig kan man læse den fra ende til anden, men de fleste vil nok bruge den mere som en opslagsbog, ja, som "nøgle" under glasurudvikling, fejlfinding osv. Men der er mere at komme efter, hvis man tillige interesserer sig for den fysik, kemi og materialeviden, der knytter sig til keramikfaget, og man ender nemt med at læse rundt i bogen på samme måde,

som når man i et leksikon lige fænges af det, der står på den anden side.

Turi Heisselberg Pedersen